

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Zavřela a soudců JUDr. Petry Flídrové a JUDr. Jana Kolby, ve věci

žalobců: a/ **D.P.S.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX

b/ **Dr. Vratislav Pěchota**, advokát
sídlem Mánesova 1645/87, 120 00 Praha
správce pozůstalosti T. K., narozeného XXXXX
posledně bytem XXXXX,
XXXXX, zemřelého XXXXX

c/ **M.A.E.K.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX

d/ **M.P.K.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX

žalobci a/, c/ a d/ zastoupeni advokátem Dr. Vratislavem Pěchotou
sídlem Mánesova 1645/87, 120 00 Praha

e/ **J.H.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupen advokátem JUDr. Milanem Kyjovským
sídlem Jaselská 19, 602 00 Brno

za účasti: **Statutární město Brno – Magistrát města Brna**, IČO 44992785
sídlem Dominikánské nám. 1, 601 67 Brno

Shodu s prvopisem potvrzuje: Radka Bezděková

o znovuprojednání věci rozhodnuté Státním pozemkovým úřadem, Krajským pozemkovým úřadem pro Jihomoravský kraj, rozhodnutím ze dne 26. 5. 2017, č. j. SPU 248873/2017, 1815/96/12-RBD

o odvolání žalobců a zúčastněné osoby proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2018, č. j. 34 C 161/2017–83, 52 C 163/2017-76,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku I **potvrzuje** ve znění, že žalobce a) k id. 1/6, žalobce b) k id. 5/36, žalobkyně c) k id. 1/12 a žalobce d) k id. 1/12 jsou vlastníky
 - pozemku část p. č. PK XXXXX v katastrálním území XXXXX, nyní pozemky katastru nemovitostí parcelních čísel XXXXX, XXXXX, XXXXX a XXXXX, v katastrálním území XXXXX,
 - pozemků část p. č. PK XXXXX a část p. č. PK XXXXX v katastrálním území XXXXX, nyní pozemky katastru nemovitostí parcelních čísel XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, v katastrálním území XXXXX.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výrocih II, III a IV **potvrzuje**.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem Městský soud v Brně (dále rovněž „soud prvního stupně“ či „soud“) rozhodl, že (původní) žalobkyně a/ B.S. je vlastníkem id. 1/6, (původní) žalobce b/ T.K. je vlastníkem id. 5/36, žalobkyně c/ je vlastníkem id. 1/12 a žalobce d/ je vlastníkem id. 1/12,
 - pozemku část p. č. PK XXXXX v katastrálním území XXXXX, nyní pozemky katastru nemovitostí parcelních čísel XXXXX, XXXXX, XXXXX a XXXXX, v katastrálním území XXXXX, a pozemků část p. č. PK XXXXX a část p. č. PK XXXXX v katastrálním území XXXXX, nyní pozemky katastru nemovitostí parcelních čísel XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, v katastrálním území XXXXX (dále rovněž „předmětné nemovitosti“) (výrok I), a vyslovil, že tímto rozsudkem se nahrazuje rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj, č.j. SPU 248873/2017, 1815/96/12-RBD ze dne 26. 5. 2017 (výrok II). Dále soud odmítl žalobu J.H. ze dne 12. 3. 2018, doručenou soudu dne 16. 3. 2018 (výrok IV), a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III).
2. Soud prvního stupně vyšel z toho, že v projednávané věci je vedeno řízení podle části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) o věci, o které již bylo rozhodnuto správním orgánem. V žalobě, kterou podali v zákonné lhůtě, žalobci tvrdili, že byli dotčeni na svých právech v záhlaví rozsudku označeným rozhodnutím správního orgánu, který (i za účasti zúčastněné osoby) rozhodl o jejich nároku podle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále rovněž „zákon o půdě“), zákona č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., ve znění zákona č. 93/1992 Sb., a zákona

č. 212/2000 Sb., o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem a o změně zákona č. 243/1992 Sb., tak, že žalobkyně a) B.S. je vlastníkem id. 1/9, žalobce b) T.K. je vlastníkem id. 1/12 a žalobci c) M.A.K. a d) M. P. K. jsou vlastníky, každý id. 1/18, předmětných nemovitostí.

3. Žalobci uvedli, že uplatnili nárok na vydání zemědělského majetku podle zákona č. 229/1991 Sb., a č. 243/1992 Sb., a to veškerých nemovitostí majících charakter zemědělské půdy v okrese Brno-město a Brno-venkov, jejichž spoluvlastníky byli M.K. a P.K., jakož i veškerých pozemků náležejících původně komanditní společnosti XXXXX a spol., jejímiž byli M. a P.K. komplementáři, že však správní orgán o jejich restitučním nároku rozhodl nesprávně, když nerozlišoval osobně ručící společníky komanditní společnosti - komplementáře a komanditisty, kteří byli pouze neručícími investory. Rozdělil tak majetkové vlastnictví na tři rovnocenné podíly, ač je zjevné, že podle dobového práva měl být rozdělen pouze na dva podíly, když členové rodiny L.-B. byli komanditisty, tedy investory bez podílu na řízení společnosti, a komplementáři, tedy společníky, byli jednak předchůdci žalobců Ing. M. a P.K. a jednak M.H.. V okamžiku zabrání majetku gestapem činila účast M.K. 300 000 Kč, P.K. 100 000 Kč, M.H. 400 000 Kč. Správní orgán tak měl vycházet z toho, že předchůdcům žalobců náležela 1/2 nikoli 1/3 majetku společnosti XXXXX a přiznat nárok v podílech 1/6 pro žalobkyni a), 5/36 pro žalobce b) (při zohlednění snížení podílu žalobce b/ o dílčí kompenzaci ve výši 1/36, které se mu dostalo na základě dohody mezi Československem a Velkou Británií), 1/12 pro žalobkyni c) a 1/12 pro žalobce d). Žalobci rovněž navrhli další navýšení svých podílů oproti rozhodnutí správního orgánu s odkazem na ust. § 21 zákona o půdě s tím, že k jejich podílu přirostl také spoluvlastnický podíl rodiny H., která restituční nárok neuplatnila a žalobcům by tak měla být vydána věc celá, tj. žalobkyni a) podíl 1/3, žalobci b) podíl 11/36 (po zohlednění částečné kompenzace) a žalobcům c) a d) po 1/6.
4. Dále soud vyšel z toho, že žalobou dle části páté občanského soudního řádu, podanou dne 16. 3. 2018 k Městskému soudu v Brně (pod sp. zn. 52 C 163/2017), se žalobce e) domáhal (v rozsahu změny připuštěné na jednání soudu dne 24. 5. 2018) vydání rozsudku, kterým by bylo nahrazeno totéž rozhodnutí pozemkového úřadu. Žalobce e) uvedl, že mu správní rozhodnutí bylo doručeno k jeho žádosti dne 17. 1. 2018, že ačkoliv nebyl v důsledku právního názoru správního orgánu účastníkem restitučního řízení, správně jím být měl, neboť jeho právní předchůdce dne 18. 12. 1992 uplatnil u pozemkového úřadu restituční nárok nejen vůči pozemkům vlastněným P.K. coby fyzickou osobou, ale i vůči pozemkům, které tento vlastnil coby komplementář komanditní společnosti XXXXX a spol. Dále uvedl, že rozhodnutí pozemkového úřadu není věcně správné, a to z důvodů uváděných žalobci a) až d), neboť vlastníky majetku tehdejší komanditní společnosti nebyla samotná společnost, těmi zůstávali společníci, avšak toliko komplementáři, nikoliv komanditisté.
5. Soud prvního stupně ve smyslu ustanovení § 250b odst. 1 o. s. ř. projednal obě žaloby ve společném řízení.
6. Soud prvního stupně dále vyšel ze zjištění správního orgánu (mezi stranami nesporných), že předmětné pozemky byly v pozemkové knize zapsány na komanditní společnost XXXXX a spol., jejímiž komplementáři byli v roce 1940, kdy byl majetek zabaven německou tajnou státní policií, M.K. (vklad 300 000 Kč) a jeho syn P.K. (vklad 100 000 Kč) a též M.H. (vklad 400 000 Kč), komanditisty byli členové rodiny L.-B. s finančním vkladem celkem 400 000 Kč. M.K. i P.K. byli od vzniku Československé republiky jejími občany a toto občanství nikdy nepozbyli; M.K. byl z důvodu rasové perzekuce usmrčen XXXXX v nacistickém koncentračním táboře Treblinka; P.K. zemřel XXXXX v Brně. Žalobce b) obdržel za 1/36 podílu na všech aktivech společnosti XXXXX a spol. na základě dohody mezi vládou ČSSR a Spojeného království ze dne 28. 9. 1949 o náhradě za britský majetek, práva a oprávnění dotčené československými opatřeními plynoucími ze znárodnění, vyvlastnění nebo odnětí držby.

7. Mezi stranami pak nebylo sporu o tom, že žalobci a) až d) jsou oprávněnými osobami a zúčastněná osoba osobou povinnou podle zákona o půdě, ani o tom, že předmětné pozemky lze naturálně vydat. Předmětem právního posouzení tak zůstala mezi účastníky sporná otázka velikosti podílu, vycházející z posouzení, zda komplementáři vlastnili celý podíl na komanditní společnosti sami či zda jej vlastnili společně s komanditisty, dále zda právní předchůdci žalobců, v rámci bezpodílového spoluvlastnictví vlastnili celé nárokované nemovitosti, resp. zda má k jejich podílu, za použití § 21 zákona o půdě, přírůst podíl po dalším komplementáři M.H., který restituční nárok neuplatnil.
8. Ohledně právní povahy komanditní společnosti dle zákona č. 1/1863 ř. z., obchodního zákoníku, podle něhož byla komanditní společnost XXXXX a spol. zřízena a v jehož režimu byla i v okamžiku odnětí majetku, soud prvního stupně uvedl, že komanditní společnost (podobně jako veřejná obchodní společnost) nebyla právnickou osobou, ale formou společného podnikání fyzických osob. Na komanditní společnosti se účastnili jednak komplementáři a jednak komanditisté. Zatímco komplementáři společnost obchodně vedli, nabývali její majetek do spoluvlastnictví, neomezeně ručili za závazky pod její firmou a nesli riziko, komanditisté byli investory, kteří měli toliko právo na podíl na zisku, nikoliv na majetku, s nímž komplementáři pod firmou komanditní společnosti podnikali. Tyto závěry se opírají o dobové právní předpisy (zejména ust. § 150 a násl. zákona č. 1/1863 ř. z., obchodního zákoníku a § 1182, 1183 ABGB) i dobovou judikaturu (NSS ČSR 13909/30, NS ČSR R I 466/23, R I 970/23). Dobová judikatura dokonce hovořila o jmění společníka (osobně ručícího) jsoucí (nalézající se) ve společnosti a mimo společnost (NS ČSR R I 466/23, R I 970/23) a výslovně uváděla, že komanditní společnost není právnickou osobou (NSS ČSR 13909/30), shodně jako NSS ČSR 4024/38 „komanditní společnost není právnickou osobou; její jmění je ve spoluvlastnictví společníků dle poměru jejich vkladů“. Obdobné závěry sdílí i současná judikatura (Nejvyšší soud ČR, sp. zn. 28 Cdo 3362/2011, 2 Cdon 173/96, 3 Cdo 162/93).
9. Dle názoru soudu ve vztahu k majetku vedeném pod hlavičkou společnosti nevznikalo bezpodílové spoluvlastnictví. Podíly komplementářů byly jasně dány, podle poměrů těchto podílů nabývali společným podnikáním další majetek. Na tom nic nemění ani neomezené ručení za závazky společnosti všemi komplementáři. To mělo význam ve vztahu ke třetím osobám, po kterých nemohlo být spravedlivě žádáno, aby při obchodu s komanditní společností, v níž vystupovalo více komplementářů pod jednou firmou, rozlišovali podíly jednotlivých komplementářů. Komplementářům samotným ale tyto podíly známy byly, není důvod – a nevychází to ani z tehdy platného zákona nebo judikatury – dovozovat mezi nimi vznik bezpodílového spoluvlastnictví. Komplementáři se logicky musí vypořádat podle toho, co do společného podnikání vnesli.
10. Z uvedeného učinil soud prvního stupně závěr, že restituovanou věcí nejsou předmětné pozemky, ale podíl, který na něm předchůdci žalobců a) až d) z titulu podnikání pod hlavičkou komanditní společnosti měli. Soud přisvědčil názoru žalobců a) až d), že tento podíl odpovídal 1/2 (nikoli 1/3 jak dovozoval pozemkový úřad), a to s ohledem na závěr o odlišném postavení komplementářů, jakožto podnikatelů a komanditistů, jakožto pouhých investorů, kterým práva a povinnosti z podnikání komanditní společnosti nevznikaly, kromě podílu na zisku. Soud přitom zohlednil odškodnění, kterého se za část majetku dostalo žalobci b) T.K. na základě Dohody mezi Československem a Velkou Británií z 28. 9. 1949 o náhradě za britský majetek, práva a oprávnění v rozsahu 1/36 majetku společnosti XXXXX a spol.
11. Dále se soud prvního stupně zabýval tím, zda lze vyhovět požadavku žalobců, aby k jejich uplatněnému restitučnímu nároku na podíl v komanditní společnosti přirostl i nárok na podíl dalšího komplementáře, který restituční nárok neuplatnil. Uvedl, že § 21 zákona o půdě stanovuje pravidlo přírůstání podílů, ze kterého vyplývá, že uplatní-li restituční nárok jen některá z oprávněných osob, vydá se jí věc celá. Zásadní je však otázka, co je v nyní souzené věci vydávanou věcí. Vzhledem k tomu, že podíly komplementářů na společnosti byly jasně dány a komplementáři podle poměrů těchto podílů také společným podnikáním nabývali další majetek, dospěl soud

k závěru, že komplementáři byly podílovými spoluvlastníky majetku vedeného pod hlavičku společnosti, a tedy i podílovými spoluvlastníky žalovaných pozemků. Vzhledem k tomu, že komplementáři nevlastnili společně věc celou, ale každý komplementář vlastnil pouze svůj podíl na této věci, je třeba za restituovanou věc považovat nikoli celé žalované pozemky ale pouze spoluvlastnický podíl předchůdců žalobců na nich a pouze tuto celou věc, tj. celý podíl, jim lze maximálně vydat. Další argumentaci žalobců, že i v případě podílového spoluvlastnictví by k podílu právních předchůdců žalobců přirostl podíl dalšího podílové spoluvlastníka M.H., i když tento spoluvlastník nebyl jejich právním předchůdcem a žalobci od něj svůj nárok neodvozují, vylučuje základní zásada zákona o půdě, a to, že se stát rozhodl odčinit pouze křivdy, které byly oprávněnými osobami uplatněny. Tyto závěry soudu jsou v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2394/2016, který dovodil, že § 21 zákona o půdě umožňuje vydávání celých podílů toliko osobám odvozujícím své oprávnění od původního stejného vlastníka, kdy vydávání podílů náležejících původně jinému spoluvlastníku oprávněné osoby by již nebylo zmírněním majetkové křivdy, nýbrž aktem bezdůvodného obohacení nad rámec křivdy, způsobené oprávněné osobě. Pokud žalobci odkazují na rozhodnutí Ústavního soudu, jednalo se vždy o situaci, kdy více oprávněných osob odvozovalo svůj nárok od jednoho prvotního oprávněného, tj. z jednoho restitučního titulu. V projednávané věci tak žalobci část svého nároku odvozují od svých právních předchůdců (M. a P.K.), část však od jiné oprávněné osoby (M.H.), která nebyla právní předchůdkyní žalobců. Vzhledem k tomu, že právní předchůdci žalobců nevlastnili celé žalované pozemky ale pouze spoluvlastnické podíly na nich, a že k spoluvlastnickému podílu právních předchůdců žalobců nepřirostl podíl třetí osoby, dospěl soud k závěru, že není právní důvod podíly žalobců k žalovaným pozemkům dále navyšovat, a ohledně velikosti podílů žalobců vycházel z podílů právních předchůdců žalobců k majetku komanditní společnosti tak, jak bylo uvedeno výše.

12. Pokud jde o nárok uplatněný žalobcem e) pak soud prvního stupně uvedl, že tento nebyl ani účastníkem řízení před správním orgánem a není ani účastníkem tohoto řízení dle části páté občanského soudního řádu (přičemž soud si může sám posoudit okruh osob, které se měly nebo neměly účastnit správního řízení), vzhledem k tomu, že jeho právní předchůdce, B. Sch. (požůstalá manželka po P.K.), restituční nárok na předmětné pozemky neuplatnila. V jejích podáních ze dne 18. 12. 1992, 25. 1. 1993 a 29. 1. 1993 tyto pozemky uvedeny nejsou, jak k tomuto závěru detailním porovnáním vznesených restitučních nároků dospěl rovněž Státní pozemkový úřad, Odbor převodu majetku státu, ve svém rozhodnutí č. j. SPU 318469/2017. Žalobce e) ani neuváděl, že by předmětné pozemky v některém z těchto svých podání specifikoval a současně v těchto podáních není ani uvedeno, že by byl nárokován „veškerý majetek“ P.K. nebo majetek evidovaný na společnost XXXXX a spol., vždy je odkazováno na konkrétní pozemky či knihovní vložky (nikoliv však vložku 2537, 2026 a 2600, kde byly zapsány předmětné pozemky, jak se podává z rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj, č.j. SPU 248873/2017, 1815/96/12-RBD ze dne 26. 5. 2017), případně jednotlivá rozhodnutí státních orgánů, na jejichž základě došlo k odnětí vlastnického práva P.K. k nemovitostem. Pokud předchůdce žalobce e) neuplatnil restituční nárok k určitému majetku, tak mu takový nárok zaniká (lhůty dle § 13 zákona o půdě jsou lhůty propadné). Žalobce tedy není oprávněn podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve věci vydání pozemků, k nimž restituční nárok (jeho právní předchůdce) neuplatnil. Soud proto žalobu žalobce e) odmítl dle § 250g odst. 1 písm. b) o. s. ř.
13. Proti tomuto rozsudku podali žalobci a) až d) odvolání, v němž namítli, že soud nesprávně aplikoval ustanovení § 21 zákona o půdě, podle něž je-li oprávněných osob více a nárok na vydání věcí uplatní jen některé z nich, vydá se jim věc celá. Dědici společníka M.H., zbývajících komplementáře, nárok na majetek společnosti neuplatnili, proto žalobcům náleží náhrada za celou nemovitost, resp. jejich 35/36, když 1/36 dostal T.K. v rámci náhrad podle dohody mezi Československým a Velkou Británií. Žalobci jsou přesvědčeni, že příslušné kogentní ustanovení zákona je potřeba chápat tak, že podíl přirůstá těm spoluoprávněným, kteří řádně vznesli nárok.

Nástupci spoluvlastníka M. H., potencialního spoluoprávněného na téže úrovni, žádný nárok na předmětný majetek nevznikli a neuplatnění jejich nároku lze chápat jako dispozici, aby osobám, které jej uplatnily, byla vydána věc celá (viz náleží Ústavního soudu z 12. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 280/04). Tato zásada se v oblasti restituční týká spoluvlastnictví at' podílového (s určitými výjimkami) nebo bezpodílového (resp. nerozděleného či společného) a je v souladu s legislativními míněním zákonodárců nevytváret spoluvlastnictví osob oprávněných a povinných (viz náleží Ústavního soudu ze 6. 10. 1998, sp. zn. I. ÚS 340/96). Pokud soud prvního stupně zmínil náleží Nejvyššího správního soudu ze 14. února 1941, sp. zn. 4024/38, pak tento judikát je značně problematický, neboť byl vydán v době nesvobody protektorátní soudem a jde v něm o daňové rozhodnutí o dani z obratu, která z hlediska obchodního zákoníku o převodech komanditistů chybně prohlašuje, že se jedná o spoluvlastnické převody. Tímto okupačním daňovým ediktem se nelze v projednávané věci řídit. Názor soudu prvního stupně, že předmětem ust. § 21 zákona o půdě není celý pozemek, ale celý podíl, nebyl soudem judikaturně podložen, přičemž během řízení žalobci poukázali na ústavní judikáty, které navozují opačný náhled. Žalobci rovněž nesouhlasí s názorem soudu prvního stupně, že ve vztahu k majetku vedenému pod hlavičkou komanditní společnosti nevznikalo bezpodílové spoluvlastnictví. Sice nebylo přesné charakterizovat vlastnictví komanditní společnosti jako bezpodílové, což spíše navozuje institut občanského práva, šlo ale o jeho obdobu v korporátní sféře, a to o spoluvlastnictví celého majetku každým z komplementářů, tj. o společné (souběžné) vlastnictví. V řízení podle zákona o půdě je důležité zkoumat právní podstatu spoluvlastnictví komplementářů v celém majetku komanditní společnosti, a ne jejich podíl na celkovém základním vkladu. Žalobcům tedy náleží náhrada za celou věc, v tomto případě za celou předmětnou nemovitost, která byla společným spoluvlastnickým majetkem komplementářů komanditní společnosti XXXXX a spol, a to v celkovém podílu 35/36.

14. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala zúčastněná osoba odvolání, v němž uvedla, že napadá výroky I a II rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o změně velikosti podílů náležejících žalobcům a) až d), neboť rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Soud uvádí v odůvodnění rozsudku, že podíly na společnosti XXXXX nejsou třetinové, kdy každému komplementáři a komanditistovi náleží 1/3, ale jsou ve výši 1/2, neboť společnost náleží do vlastnictví pouze komplementářů, když komanditista byl vlastně jen investor s podílem na zisku společnosti. S tímto závěrem se neztotožňuje, argumentaci soudu nepovažuje za přesvědčivou. V žádném soudním rozhodnutí, na něž soud prvního stupně odkazuje, není uvedeno, že by komanditisté nebyli považováni za společníky komanditní společnosti. Z označené judikatury je zřejmé, že veřejná obchodní společnost ani komanditní společnost neměla právní subjektivitu a její jmění bylo vlastně podílové spoluvlastnictví jejich společníků v poměru jejich vkladů. Nevyplývá z ní však závěr, že komanditisté nebyli takovými společníky, že vlastně stáli mimo společnost a neměli nárok na podíl na společnosti. Takovýto závěr je dle ní v rozporu se všeobecným zákoníkem obchodním, který v čl. 150 uvádí, že společnost vzniká, když se pod společnou firmou spojí jeden nebo více společníků účastnících se pouze majetkovými vklady (komanditisté) a jeden nebo více osobně ručících společníků (komplementářů). V dalších člancích upravuje práva a povinnosti společníků obecně nebo odlišuje, o kterého z účastníků se jedná. Z žádného však dle jejího názoru nevyplývá závěr, který učinil soud prvního stupně, zejména o tom, že komanditista nemá při vypořádání společnosti nárok na podíl ve společnosti, ale pouze na vyplacení vloženého vkladu.
15. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal odvolání rovněž žalobce e). Namítl, že může být účastníkem řízení o žalobě podané podle části páté o. s. ř., ačkoliv nebyl správním orgánem označen jako účastník řízení, pokud podle zákona o půdě účastníkem řízení před správním orgánem být měl, resp. pokud je oprávněnou osobou ve smyslu zákona o půdě (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu z 26. 10. 2016, sp. zn. 28 Cdo 2044/2015). Jak v řízení před soudem prvního stupně uváděl, jeho právní předchůdkyně B. Sch. uplatnila podáním ze dne 18. 12. 1992, doručeným správnímu orgánu dne 21. 12. 1992, restituční nárok následovně: „v souladu s ust. § 9 odst. 1 zák. č. 229/91 Sb. ve znění zák. č. 93/92 Sb. uplatňuji nárok na vydání nemovitostí, které

byly znárodněny nebo konfiskovány (...)“ manželu P.K.. Rovněž byla v podáních B.Sch. ze dne 18. 12. 1992 a 29. 1. 1993 zmiňována poválečná žádost P.K., aby z nemovitostí byla odňata národní správa; tato se týkala i nemovitostí ve jmění komanditní společnosti XXXXX (resp. jejich komplementářů). Pokud soud prvního stupně dospěl k závěru, že komanditní společnost není právnickou osobou a její jmění je ve spoluvlastnictví společníků podle poměru jejich vkladů, nemohl zároveň dospět k závěru, že B.Sch. restituční nárok vůči předmětným pozemkům neuplatnila. Soud prvního stupně tak věc nesprávně právně posoudil. Podání, kterým jeho právní předchůdkyně uplatnila restituční nárok, je nutno interpretovat tak, že restituční nárok byl podán ke všem nemovitostem ve vlastnictví P.K., tedy i k nemovitostem, jejichž vlastníkem byl P.K. jako komplementář (osobně ručící společník) komanditní společnosti XXXXX. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 7. 2004, sp. zn. IV. ÚS 176/03, platí, že při interpretaci a aplikaci restitučních předpisů je třeba vždy mít na zřeteli účel a předmětu úpravy těchto předpisů. Pojmy a instituty obsažené v restitučních předpisech je proto třeba vykládat s ohledem na to, aby byl v maximální míře dosažen jejich účel, rovněž s ohledem na to, že předmětem úpravy těchto předpisů jsou vztahy majetkoprávní, které jsou svou povahou občanskoprávní vztahy. Žalobce kvituje, že soud přisvědčil názoru žalobců, že podíl, který na předmětných pozemcích z titulu podnikání pod hlavičkou komanditní společnosti měli jejich právní předchůdci, odpovídal 1/2, nikoliv 1/3, nelze však souhlasit s tím, že ve věci nelze aplikovat ustanovení § 21 zákona o půdě. Podle tohoto ustanovení platí, že je-li oprávněných osob více a nárok na vydání věci uplatní jen některé z nich, vydá se jim věc celá. Podle judikatury Ústavního soudu, např. nálezu ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 340/96 platí, že „příslušné kogentní ustanovení zákona je potřeba chápat tak, že podíl přirůstá těm spoluoprávněným, kteří řádně učinili výzvu. Samozřejmě za předpokladu, že jde o spoluoprávněné na téže úrovni. Riziko neprovedené výzvy jde plně k tíži oprávněného a promeškává-li výzvu, nárok ztrácí. Zákonné ustanovení o vydání celé věci lze chápat též jako zakotvení možnosti oprávněných osob dohodnout se na rozvržení spoluvlastnických podílů k vydávané věci; neuplatněním nároku dávat taková osoba jasnou dispozici, aby osobám, které jej uplatnily, věc byla vydána věc celá.“ Judikaturu Ústavního soudu je v dané věci nutno interpretovat tak, že k podílu žalobců přirůstá i podíl na komanditní společnosti, který odpovídá podílu patřícímu rodině H., jejíž členové restituční nárok neuplatnili. Žalobce navrhl, aby odvolací soud výrok I napadeného rozsudku změnil tak, že oprávněné osoby, a to žalobkyně a) k id. 1/4, žalobce b) k id. 2/9, žalobkyně c) a žalobce d) každý k id. 1/8 a žalobce e) k id. 1/16, jsou vlastníky pozemků uvedených ve výroku I napadeného rozhodnutí. Výrok IV necht' je zrušen.

16. Krajský soud v Brně, jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.), po zjištění, že odvolání bylo podáno v zákonné odvolací lhůtě (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), osobami k tomu oprávněnými (§ 201 o. s. ř.), a že směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 201, § 202 a contrario o. s. ř.), nařídil k projednání odvolání jednání, při němž rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení jeho vydání předcházející, přezkoumal.
17. V průběhu odvolacího řízení, dne 2. 3. 2020, žalobkyně a) B.S. zemřela. Odvolací soud usnesením ze dne 27. 9. 2022, č. j. 18 Co 194/2018-165, rozhodl, že na jejím místě bude v řízení pokračováno s D. P. S., narozeným XXXXX, bytem XXXXX.
18. V průběhu odvolacího řízení, dne XXXXX, žalobce b) T.K. zemřel. Odvolací soud usnesením ze dne 12. 6. 2023, č. j. 18 Co 194/2018-188, rozhodl, že na jeho místě bude v řízení pokračováno se správcem pozůstalosti Vratislavem Pěchotou, advokátem se sídlem Mánesova 1645/87, 120 00 Praha.
19. Z obsahu spisu je zřejmé, že žalobci se v dané věci domáhali znovuprojednání nároku uplatněného v řízení před správním orgánem, a to v rozsahu hodnocení otázky, jaké jim náleží vlastnické podíly na vydávaných pozemcích, vycházející z majetkových vkladů komplementářů do komanditní společnosti XXXXX a spol (§ 250f o. s. ř.).

20. Z důkazů provedených soudem prvního stupně a správním orgánem (§ 250e o. s. ř.), citovaných v odůvodnění rozhodnutí, dospěl odvolací soud zhodnocením všech důkazů, s přihlédnutím ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci, k závěru, že soud prvního stupně náležitě zjistil skutkový stav věci, který posoudil podle příslušných zákonných ustanovení. Důkazy provedené ve správním i soudním řízení dávají dostatečný skutkový základ pro právní posouzení věci z hlediska příslušných ustanovení zákona o půdě i zákonů č. 243/1992 Sb. a č. 212/2000 Sb.
21. Odvolací soud se ztotožňuje se skutkovými závěry soudu prvního stupně i s jejich právním hodnocením, na něž odkazuje do odůvodnění napadeného rozsudku, v němž se soud prvního stupně v podstatě vypořádal i s námitkami, které žalobci uvedli v odvolání, přičemž odkázal i na přílehlavou judikaturu.
22. V souvislosti s odvolacími námitkami žalobců lze uvést, že judikatura vyšších soudů se v zásadě vypořádala s tím, jak je nutné nahlížet na postavení komplementářů a komanditistů komanditní společnosti založené podle obecného zákoníku obchodního, a to i za pomoci judikatury soudů první republiky. Odvolací soud v tomto směru odkazuje na stanovisko Nejvyššího soudu Cpjn 50/93, z jehož části III bodu 3 vyplývá, že pokud veřejná obchodní společnost nebyla zrušena způsobem uvedeným v čl. 123 a 125 obecného zákoníku obchodního z roku 1863, přičemž majetek této veřejné obchodní společnosti přešel na stát (případně jinou právnickou osobu povinnou dle restitučních předpisů), pak lze ve vztahu k majetku veřejné obchodní společnosti oprávněnou osobou uplatnit návrh na vydání věci, která představuje její prokazatelný majetkový vklad do veřejné obchodní společnosti, případně podíl na jmění společnosti. Z uvedeného lze dovozovat, že je možné podíl odvozený od komplementářů M.K. a P.K. vnímat jako jednu polovinu z celkového podílu na komanditní společnosti XXXXX a spol., odvozený z výše vkladů všech jejích komplementářů. Tomu odpovídá výše jednotlivých podílů žalobců, kteří své podíly odvozují od podílu P.K. a M.K. na jmění komanditní společnosti, se zohledněním toho, že T.K. byl zčásti odškodněn na základě mezinárodní dvoustranné dohody.
23. Pokud jde o výklad ustanovení § 21 zákona o půdě, z něhož žalobci dovozovali nárok na veškerý majetek komplementářů vložený do komanditní společnosti XXXXX a spol., tedy i na podíl M.H., o jehož vydání oprávněné osoby po něm podle restitučních předpisů nepožádaly, pak i zde je odvolací soud zajedno se soudem prvního stupně. Výkladem ustanovení § 21 zákona o půdě se kromě soudem prvního stupně označených rozhodnutí zabývalo i stanovisko Nejvyššího soudu Cpjn 50/93, které v části II pod bodem 4 uvádí, že uplatní-li nárok na vydání věci jen jeden z podílových spoluvlastníků a druhý spoluvlastník nikoliv, nemůže být celá věc vydána některému z podílových spoluvlastníků. Vzhledem k tomu, že na spoluvlastnictví komplementářů je pohledem jejich vkladů do komanditní společnosti třeba hledět jako na podílové, uplatní se shora uvedený výklad, s nímž korespondují i jednoznačné závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2394/2016. Uvedenému výkladu § 21 zákona o půdě neodporuje ani žalobci v odvolacím řízení namítané rozhodnutí Ústavního soudu z 6. 10. 1998, sp. zn. I ÚS 340/96, jak správně uvedl soud prvního stupně.
24. Z uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.), když znění tohoto výroku (jehož součástí je označení účastníků v záhlaví rozsudku) reflektuje nástupnictví po původních žalobcích a) a b). Jako správné byly potvrzeny rovněž výroky II a IV rozsudku soudu prvního stupně, včetně výroku III o nákladech řízení, na jehož odůvodnění lze odkázat do odůvodnění napadeného rozsudku.
25. Konečně jde o žalobu uplatněnou ve vztahu k předmětným nemovitostem žalobcem e). Odvolací soud souhlasí s hodnocením soudu prvního stupně, který považoval za správný postup správního orgánu, pokud se žalobcem e) nejednal jako s účastníkem správního řízení z důvodu, že jeho právní předchůdkyně B.Sch. neuplatnila v postavení osoby oprávněné restituční nárok na a zemědělské nemovitosti v majetku komanditní společnosti XXXXX a spol. Soud prvního stupně, shodně se

právním orgánem, poukázal na usnesení Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj, ze dne 22. 5. 2017, sp. zn. 1RP3253/2011-130754, 1815/96, č. j. SPÚ 240951/2017, kterým bylo rozhodnuto, že J.H. (žalobce e/) není účastníkem správního řízení vedeného u správního orgánu pod sp. zn. 1815/96, o nároku na vydání zemědělských nemovitostí dle § 9 odst. 4 zákona o půdě a souvisejících zákonů, a rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Odboru převodu majetku státu, ze dne 4. 9. 2017, č. j. SPU 318 69/2017, kterým bylo shora označené usnesení potvrzeno a odvolání J.H. zamítnuto. Odvolací správní orgán konstatoval, že pro posouzení účastenství J.H. v řízení vedeném KPÚ ve spisu zn. 1815/96 je rozhodující posouzení rozsahu nemovitostí ve vlastnictví P.K., k nimž právní předchůdkyně J.H. B.Sch. uplatnila nárok na jejich vydání, s rozsahem nemovitostí náležejících k majetku společnosti XXXXX a spol., k jehož podílům ve vlastnictví P.K. a M. K. uplatnili nárok B.S., T.K. a F. K.. Odvolací orgán porovnal výše uvedený rozsah nároku uplatněného B. Sch. ke konkrétním pozemkům ve vlastnictví P.K. s rozsahem pozemků, který je předmětem restitučního řízení vedeného KPÚ pod sp. zn. 1815/1996, tj. k podílům na majetku komanditní společnosti XXXXX a spol., ve vlastnictví M. K. a P.K., a to podle výpisu z knihovních vložek pozemkových knih dotčených katastrálních území. Uvedeným srovnáním bylo zjištěno, že majetek komanditní společnosti XXXXX spol. se v rozsahu nemovitostí, k nimž byl uplatněn restituční nárok B. Sch., nenachází. Odvolací správní orgán konstatoval, že k pozemkům, které byly v majetku této společnosti, B.Sch. nárok neuplatnila, a že v souladu s ustanovením § 9 odst. 8 zákona o půdě není ani její právní nástupce J. H. účastníkem řízení vedeného Krajským pozemkovým úřadem pod sp. zn. 1815/96, jehož předmětem jsou pozemky, které patřily k majetku komanditní společnosti XXXXX a spol.

26. Ke shodnému závěru dospěl i soud prvního stupně, porovnáním uplatněných restitučních nároků (podáními právní předchůdkyně žalobce z 18. 12. 1992, 25. 1. 1993 a 29. 1. 1993) s pozemky nárokovány v projednávané věci, s tím že v těchto podáních není ani uvedeno, že by byl nárokován „veškerý majetek“ P.K. nebo majetek evidovaný na společnost XXXXX spol., ale vždy je odkazováno na konkrétní pozemky či knihovní vložky, nikoliv však na knihovní vložky, kde byly zapsány předmětné pozemky. Odvolací soud považuje závěry soudu prvního stupně za správné, stejně jako rozhodnutí o odmítnutí žaloby žalobce e) jako nepřípustné podle ust. § 250g odst. 1 písm. c) o. s. ř.
27. Rozhodnutí o náhradě nákladů odvolacího řízení je odůvodněno ustanovením § 245 a § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř., když žádný z odvolatelů nebyl s odvoláním úspěšný.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné za předpokladu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu.

Samostatně jen proti výroku o náhradě nákladů řízení není dovolání přípustné.

Brno 14. prosince 2023

JUDr. Jan Zavřel v. r.
předseda senátu